

DOKTORANTŪROS STUDIJŲ DALYKO SANDAS

Dalyko pavadinimas	Mokslo kryptis (šaka) kodas	Fakultetas	
Leidybos ekonomika	Komunikacija ir informacija S 008	Komunikacijos	
Studijų būdas	Kreditų skaičius ECTS	Studijų būdas	Kreditų skaičius
paskaitos		konsultacijos	2 ECTS
individualus	5 ECTS	seminarai	

Dalyko anotacija

Dalyko turinys

Leidyba, žinių visuomenė ir naujoji komunikacija. Leidybos funkcijos žinių visuomenėje: pastoviosios ir kintamosios. Leidybos kaita tinklaveikos visuomenėje. Leidyba kaip kūrybinių industrijų sektorius. Kūrybingumo diskursai ir kūrybingumo teorijos. Organizacijos kūrybingumas. Inovacijų sampratos dinamika. Leidybos verslo modelis. Verslo ir meno santykis leidyboje. Leidybos vieta šalies ekonominėje, švietimo ir socialinėje raidoje. Leidybos santykis su valstybe. Vietinės knygų leidybos svarba valstybei. Pelno problema leidyboje, prieštaravimas tarp kultūrinio ir komercinio prado. Šiuolaikinė leidyba pasaulyje, jos pokyčių įtaka leidybos kaip verslo valdymui. Dirbtiniu intelektu grįstų technologijų taikymas leidybos sektoriuje.

Juridiniai leidybos pagrindai. Įstatymai, reguliuojantys leidybą. Leidybinės veiklos įstatyminiai apribojimai, parama ir lengvatos. Leidybiniai standartai. Leidyklos pareigos ir teisės. Autorių teisės sąvoka, jos taikymo sfera. Piratavimas, jo esmė knygų rinkoje ir paplitimas. Laisvės ir etikos problema leidyboje. Leidyklų organizacinės struktūros ir tipai. Šiuolaikinio verslo ypatumų įtaka leidyklų struktūroms. Leidybinės veiklos analizės svarba struktūrinei kaitai. Leidyklos personalo vadybos ypatybės. Leidyklos organizacinė struktūra. Šiuolaikinei rinkai būdingi leidyklų tipai.

Leidyklų valdymo specifika. Darbuotojų vaidmenų pasiskirstymas. Leidybinio planavimo politika. Darbo grupės organizavimas. Bendradarbiavimas su organizacijomis. Kūrybiškumo svarba leidybinėje veikloje. Leidybos ekonomikos kapitalo formavimo ir valdymo formos. Pelno ir produkto savikainos ypatybės leidyboje. Leidinio tiražas ir jo įtaka prekės savikainai. Leidybos ekonomika ir leidėjo pareiga visuomenei. Redakcinio darbo formos ir valdymas leidykloje, jo planavimas. Leidinių gamyba, santykių su spaustuvėmis ir informacinėmis technologijomis formos ir organizacinės finansinės ypatybės. Leidinių platinimas, jo formos ir organizacijos.

Leidinių rinkodaros ir reklamos specifika. Leidinių reklamos metodai leidyboje ir prekyboje, jos organizavimas ir valdymas. Darbo su spauda, socialinėmis medijomis, viešųjų ryšių specifika leidyboje.

Savilaidos reikšmė skaitmeninėje leidyboje. Naujų technologijų įtaka leidybiniam procesui ir jo valdymui. Garsinių knygų leidyba. Skaitmeninė leidyba. Skaitmeninės knygos kultūra. Skaitmeninės leidybos komunikacinė grandinė. Naujųjų medijų kokybės vertinimas.

Knygų rinkos sampratos esmė. Pagrindiniai jos dalyviai: autorius, leidėjas, spaustuvininkas, knygų prekybininkas, skaitymo įrenginys. Autorius. Individualus ir kolektyvinis autorius. Spaustuvininkas. Jo funkcijos knygų gamyboje ir rizika. Knygų pardavėjas. Jo funkcijos ir vaidmuo knygų rinkoje. Knygynas kaip komercinė institucija ir kultūros centras. Lietuvos knygų rinka. Leidybos ir knygų prekybos kaip verslo valdymo ypatybės nedidelėje rinkoje. Leidybinės situacijos pokyčiai 2008–2019 metais, skaitmeninės leidybos ir internetinės prekybos plėtra.

Studijų metodai

Individualios konsultacijos su dalyką kuriojančiais dėstytojais.

Individualus mokslinės literatūros studijavimas ir mokslinio referato rengimas pagal dalyką kuriojančių dėstytojų suformuluotus klausimus.

Vertinimo metodai

Mokslinis referatas (30 000–40 000 spaudos ženklų) dalyką kuriojančių dėstytojų suformuluotų klausimų pagrindu.

Diskusija žodžiu mokslinio referato pagrindu.

Pagrindinė literatūra

Baverstock, A. (2003). *Leidybos marketingas* (E. Macevičiūtė, vert.). UAB „Poligrafija ir informatika“.

Calasso, R. (2024). *Leidėjo menas*. Leidykla „Lapas“.

Caves, R. (2002). *Creative industries: Contracts between art and commerce*. Harvard University Press.

Culea, M. (2012). Book branding and promoting authorial identity: A comparative approach. *Knygotyra*, 59, 93–112. <http://www.zurnalai.vu.lt/knygotyra/article/view/1109/577>

Černevičiūtė, J., ir kt. (2015). *Kūrybinių industrijų plėtojimo kompleksiniai veiksniai: Kolektyvinio kūrybingumo ugdymas*. UAB „Baltijos kopija“

Howkins, J. (2010). *Kūrybos ekonomika*. VGTU leidykla Technika

Klamet, A. (2020). Leidyba didesnių kaimynų šešėlyje: Mažų leidyklų skaitmenizacijos galimybės ir iššūkiai Austrijoje ir Škotijoje. *Knygotyra*, 75, 38–65. <https://doi.org/10.15388/Knygotyra.2020.75.59>

Kovač, M. (2014). Globalioji anglų kalba ir leidybos tendencijos XX ir XXI amžių sandūroje. *Knygotyra*, 62, 7–17. <http://www.zurnalai.vu.lt/knygotyra/article/view/3612/2624>

Kovač, M. (2008). *Never mind the Web: Here comes the book*. Chandos Publishing.

Misiūnas, R. (2014). Leidyba prieškario ir šiandienos Lietuvoje: Patirties lyginamoji analizė. *Knygotyra*, 62, 273–289. <http://www.zurnalai.vu.lt/knygotyra/article/view/3599/2611>

Misiūnas, R. (2018). Mažos ir vidutinės knygų leidyklos šiuolaikinėje Lietuvos knygų leidybos struktūroje. <i>Knygotyra</i> , 71, 7–30.
Murray, P. R., & Squires, C. (2014). Skaitmeninės leidybos komunikacinė grandinė. <i>Knygotyra</i> , 62, 18–46. https://www.zurnalai.vu.lt/knygotyra/article/view/3611/2623
Phillips, A., & Bhaskar, M. (Red.). (2019). <i>The Oxford handbook of publishing</i> . Oxford University Press.
Tomaševič, N., & Lebeda, I. L. (2014). Leidybos vaidmuo kultūros ir kūrybos industrijoje. <i>Knygotyra</i> , 62, 47–59. http://www.zurnalai.vu.lt/knygotyra/article/view/3610/2622

Konsultuojančiųjų dėstytojų vardas, pavardė	Mokslo laipsnis	Svarbiausieji darbai mokslo kryptyje (šakoje) paskelbti per pastaruosius 5 metus
Remigijus Misiūnas	Prof. dr.	Misiūnas, R. (2024). Išeivijos periodikos leidėjų teisminiai ginčai XIX a. pabaigoje – 1904 m. <i>Knygotyra</i> , 82, 88–114. https://doi.org/10.15388/Knygotyra.2024.82.4
		Misiūnas, R. (2022). <i>Grinorių kultūros knygos: 1875-1904 m. išeivių leidyba</i> . Vilnius: Bonus Animus.
		Navickienė, A., Braziūnienė, A., Cicėnienė, R., Kaunas, D., Misiūnas, R., & Petreikis, T. (2021, January 22). History of Publishing in Lithuania. <i>Oxford Research Encyclopedia of Literature</i> . Retrieved 2 Jan. 2026, from https://oxfordre.com/literature/view/10.1093/acrefore/9780190201098.001.0001/acrefore-9780190201098-e-276 .
Aušra Navickienė	Prof. dr.	Bliūdžiuvienė, N., & Navickienė, A. (2024). Pastarojo dešimtmečio Knygotyra: tradicijos ir modernumas. <i>Knygotyra</i> , 83, 151–182. https://doi.org/10.15388/Knygotyra.2024.83.6
		Navickienė, A., Kepalienė, F. (2023). Vilniaus universiteto profesorės Audronės Glosienės (1958-2009) knygotyrisinis palikimas. <i>Knygotyra</i> , 81, 203–233. https://doi.org/10.10.15388/Knygotyra.2023.81.8
		Navickienė, A. (2023). Pranciškaus Skorinos gyvenimo ir veiklos sukakčių minėjimai Lietuvoje knygotyros ir mokslinės

		komunikacijos požiūriais. <i>Knygotyra</i>, 80, 312–342. https://doi.org/10.15388/Knygotyra.2023.80.133
		Navickienė, A. (2022). Kaip Christopho von Schmidto lietuviškasis Genovefos vertimas tapo devynioliktojo amžiaus bestseleriu? <i>Knygotyra</i>, 78, 80–110. https://doi.org/10.15388/Knygotyra.2022.78.107.
		Navickienė, A. (2021). Professional publishing and Lithuanian books in the first two-thirds of the 19th century in Lithuania: The case of the Zawadzki firm. <i>Roczniki biblioteczne</i>. 65, 79–95. https://doi.org/10.19195/0080-3626.65.5.
		Navickienė, A., Braziūnienė, A., Cicėnienė, R., Kaunas, D., Misiūnas, R., & Petreikis, T. (2021, January 22). History of Publishing in Lithuania. <i>Oxford Research Encyclopedia of Literature</i>. Retrieved 2 Jan. 2026, from https://oxfordre.com/literature/view/10.1093/acrefore/9780190201098.001.0001/acrefore-9780190201098-e-276.
Arūnas Gudiniavičius	Prof. dr.	Grigas, V., Gudiniavičius, A. (2025). The Future of e-Book Copyright Control: On Finding a Technological Balance Between Authorized Use of e-Books, Reader's Experience, and Privacy. <i>Pub Res Q</i> 41, 390–404. https://doi.org/10.1007/s12109-025-10048-2 Petreikis, T., Grigas, V., Gudiniavičius, A. (2024). <i>Lietuvos mokslo periodikos leidyba: nuo spausdintų žurnalų iki skaitmeninių ekosistemų</i>. Vilniaus universiteto leidykla. Grigas, V. ir Gudiniavičius, A. (2024). Knygų piratavimas: kas tai – neteisėta veikla ar sumanus medijų panaudojimas? Iš R. Marcinkevičienė & J. Vaičenonienė (Sud.), <i>Artimas tolimas medijų pasaulis: Virsmas, ribos ir būdai tai suprasti: Kolektyvinė monografija</i> (p. 189–202). Vytauto Didžiojo universiteto leidykla.

	Petreikis, T., Šuminas, A., Grigas, V., & Gudiniavičius, A. (2024). Lietuvos mokslo žurnalų leidybos kiekybiniai pokyčiai 2015–2022 m.: viešojo ir privataus sektorių prisitaikymas prie kintančių sąlygų. <i>Knygotyra</i>, 82, 206–242. https://doi.org/10.15388/Knygotyra.2024.82.8
	Macevičiūtė, E., Manžuch, Z., Gudiniavičius, A. (2023). The role of curiosity triggers and features in digital literacy training. <i>Library & information science research</i>, 45(4), 101268, p. 1–9. https://doi.org/10.1016/j.lisr.2023.101268
	Grigas, V., & Gudiniavičius, A. (2023). Book Publishing and Print Disabilities: The extent of book famine in Lithuania. <i>Logos</i>, 34(1), 61–70. https://doi.org/10.1163/18784712-03104059
	Gudiniavičius, A., Grigas, V. (2022). Two Decades of E-Book Publishing in a Small Language Market: Publishers Lag Behind Pirates. <i>Pub Res Q</i>, 38(3), 490–502. https://doi.org/10.1007/s12109-022-09894-1
	Grigas, V., Gudiniavičius, A. (2022). Stakeholders' perceptions of book piracy's benefits to society in Lithuania. <i>Global knowledge, memory and communication</i>, 71 (6-7), 605–618. https://doi.org/10.1108/GKMC-08-2020-0118
	Gudiniavičius, A., Grigas, V. (2022). Causes and consequences of unauthorized use of books: readers, authors, and publishers' perspective. <i>Online information review</i>, 46 (5), 886–903. https://doi.org/10.1108/OIR-03-2021-0133
	Grigas, V., Gudiniavičius, A., & Černevičiūtė, E. (2021). Nelegaliai platinamų knygų naudojimas Lietuvoje. <i>Information & Media</i>, 91, 83–99. https://doi.org/10.15388/Im.2021.91.53

Tomas Petreikis	Doc. dr.	Petreikis, T., Grigas, V., Gudinavičius, A. (2024). <i>Lietuvos mokslo periodikos leidyba: nuo spausdintų žurnalų iki skaitmeninių ekosistemų</i> . Vilniaus universiteto leidykla.
		Petreikis, T., Šuminas, A., Grigas, V., Gudinavičius, A. (2024). Lietuvos mokslo žurnalų leidybos kiekybiniai pokyčiai 2015–2022 m.: viešojo ir privataus sektorių prisitaikymas prie kintančių sąlygų. <i>Knygotyra</i> , 82, 206–242. https://doi.org/10.15388/Knygotyra.2024.82.8
		Gudinavičius, A., Grigas, V., Šuminas, A., Petreikis, T. (2023). Scholarly journal publishers in a small-language country: the case of Lithuania. <i>Publishing research quarterly</i> , 39(4), 324–336. https://doi.org/10.1007/s12109-023-09968-8
		Grigas, V., Gudinavičius, A., Petreikis, T., Šuminas, A. (2023). Profesionalios mokslinių žurnalų leidybos programinės įrangos naudojimo Lietuvoje žvalgomas tyrimas. <i>Information & Media</i> , 96, 179–201. https://doi.org/10.15388/Im.2023.96.73
		Navickienė, A., Braziūnienė, A., Cicėnienė, R., Kaunas, D., Misiūnas, R., & Petreikis, T. (2021, January 22). History of Publishing in Lithuania. <i>Oxford Research Encyclopedia of Literature</i> . Retrieved 2 Jan. 2026, from https://oxfordre.com/literature/view/10.1093/acrefore/9780190201098.001.0001/acrefore-9780190201098-e-276 .

Patvirtinta Socialinių mokslų srities Komunikacijos ir informacijos krypties Doktorantūros komitete 2025 m. gruodžio 15 d., protokolo Nr. (7.17 E) 15600-KT-667

Komiteto pirmininkė prof. dr. Aušra Navickienė